

Rasschilder Willem van Althuis in Coopmanshús

In de grote zaal van het Franeker museum het Dr. Coopmanshús hangen tot 26 maart olieverfschilderijen van Willem van Althuis. Deze in Heerenveen wonende kunstenaar exposeerde, na een tiental jaren geoefend en geëxperimenteerd te hebben, voor het eerst in dit museum en dat is nu zes seizoenen geleden.

In het afgelopen anderhalf jaar is veel werk verzet door de kunstenaar. Had het werk bij de vorige tentoonstelling al allure, bij deze blijkt dat een groot deel van de werkstukken nog fundamenteeler is geworden. Er is gewerkt niet in de zin van een uitproberen vanwege het experiment, maar wel in de zin dat de werkwijze soepeler moet zijn geworden. De doeken tonen een aangenamer ritme, een subtieler beweging van de kleuren.

Willem van Althuis poogt — het is moeilijk precies te zijn in de beschrijving — de natuurlijke beweging van zijn arm, zijn penseel, zijn persoon in verf op het linnen over te brengen en in een statisch beeld dit proces uit te drukken. Die beweging probeert hij te beperken en zo werkt hij van een startkleur in een steeds verlichtend ritme naar een of meer denkbeeldige lijnen toe. Vergelijkbare muziek is nog niet geschapen, zelfs Stockhausens "Stimmung" kortgeleden weer uitgevoerd in Nederland komt nog rust te kort.

Die bijna zichtbare lijnen, lichte spanningsvelden, linaire magnetismen, bewegen zich horizontaal of kruisend diagonaal over de doeken. Toch zijn de schilderijen van Willem van Althuis niet onder te brengen bij de geometrisch-abstracte richting, alhoewel de doeken, waar meer dan twee diagonalen of waar de diagonalen buiten het beeld een voortzetting doen vermoeden, wel die richting uitgaan. Deze kwamen mij dan ook niet als de sterkste van de tentoonstelling over. Het blauw, in het grootste deel van het overzicht van schilderijen overheersend, is in deze doeken zachter geworden.

Versobering

De groei naar een versobering van de kleur, bij de vorige tentoonstelling al aangekondigd met een doek van grijzen (waarin bovendien in de verf zand verwerkt was, waardoor dat doek wel buitengewoon buitensporig was) heeft voor wat deze tentoonstelling betreft geresulteerd in een aantal doeken in een grijs-

blauw of grijs. Betekende het genoemde grijze doek al een synthese tussen rust en beweging, de (meest grote) grijze schilderijen van nu zijn nog voorzichtiger in de ritmische beweging. De verfdetjes moeten zich wel uitstekend thuisvoelen op deze doeken: ze zijn zichzelf gebleven, het is allemaal verf en niets dan dat, maar dan zo gecomponeerd, dat ze puur abstract zijn geworden.

Van korter of langer geleden zijn ook nog enkele "realistische" schilderijen bij de tentoonstelling gevoegd en ze vormen, al hangen ze wat in een hoek, een onverbreekelijk geheel met het meer absolute werk. Juist dit Zuurkoolpakhuis, dit Station van Dronrijp, de brug en Siebinga's molen te Heerenveen doen een kunstenaar kennen die niet eenkennig is maar wel principieel. Het doet er hem niet toe of hij realistische herkenbaarheden of uitsluitend kleurige vlakken schildert. Het gaat hem om de harmonie van vlak-kleur; om het evenwicht in de verf. Juist realistische doekjes zijn abstract, de vlakken werken als kleurige volumens op elkaar; juist de in keurige vlakten geritmeerde schilderijen zijn realistisch omdat de spanningen slechts verf zijn.

Willem van Althuis heeft zich goeddeels zelf gevormd als kunstenaar: hij zou vroeger zondagsschilder genoemd kunnen zijn. Daarom vermoed ik ook dat zijn schilderwijze zo aanspreekt: het is puur, niet beredeneerd, niet uit het experiment maar door groei ontstaan: het is menselijk.

Je komt nogal in de knoop bij het onder woorden brengen van de zichtbare "verfschappen" van Willem van Althuis. Er kan dan wel nog vermeld worden dat de kunstenaar door de kenners van moderne kunst in Nederland (verzamelaars, critici, museummensen) ontdekt is. Het is niet verbazingwekkend, want het werk is overrompend. Wel is het jammer dat de verschillende commentatoren steeds een stratemaker-op-sterk-water-show in elkaar draaien omdat de kunstenaar eens dit beroep (zonder dat water) uitoefende. In de kunstwereld is en blijft men biografieel. Het is onnozel: alsof de schilderijen zelf niet kunnen vertellen dat Willem van Althuis een kunstenaar is, en een hele grote. Peter Karstkarel.

Een van de werken van de schilder Willem van Althuis, tentoongesteld in het Franeker Coopmanshús.

